

Lukáš PELIKÁN, *Knihy fundací českobudějovického děkanství ze 17. a 18. století*. Bakalářská práce (Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), České Budějovice 2017, 91 s. včetně příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Bakalářská práce Lukáše Pelikána je věnována jedné z méně probádaných kapitol v rámci raně novověké církevní správy, a sice fundacím (tj. zbožným a dobročinným nadacím) různých druhů a typů a také jejich písemnému podchycení. Autor se přitom soustřeďuje na průzkum dvou fundačních knih vedených při českobudějovickém děkanství v průběhu 18. století (až do roku 1800). Práce je logicky rozčleněna do čtyř částí.

První z nich se věnuje fundacím obecně. Autor zde nejprve charakterizuje období, ve kterém byly zkoumané fundace učiněny, jímž byla doba baroka, protireformace a rekatolizace. Poté podává přehled o dosavadním (zejména českém) bádání a jeho současném stavu. Dále na základě dostupné literatury vymezuje vlastní pojem „fundace“ a všímá si také jejich různých typů, stejně jako odlišností při jejich založení.

Druhá kapitola se zaměřuje na dějiny českobudějovického děkanství, o kterých je velmi zdařile pojednáno na základě dostupné sekundární literatury ve zhuštěné a zestručněné podobě od „středověkých počátků“ až téměř do moderní doby. Autor neopomněl pojednat ani o patronátní problematice, která s fundační agendou úzce souvisela. Zde bych pouze pro upřesnění doplnila, že zasvěcení kostela, kaple, oltáře atp. „církevnímu patronovi ve smyslu konkrétního svatého“ se obvykle stručně označuje jako *patrocinium*.

Třetí kapitola se z kodikologického a také z diplomatického hlediska věnuje rozboru zkoumaných fundačních knih (zejména starší z nich) č. 47 a 48, které jsou uloženy ve fondu *Děkanský úřad České Budějovice* ve státním okresním archivu tamtéž. Každé knize je věnována samostatná podkapitola obsahující zevrubný a velmi precizně zpracovaný rozbor jejich vnějších a vnitřních znaků. U knihy č. 47 je připojena ještě podkapitola přibližující vlastní proces při vyřizování fundací, i když v tomto případě by bylo vhodnější i přesnější používat termín „založení“ (lat. *erectio*). V poslední části třetí kapitoly autor pojednal o spisovém materiálu, který s analyzovanou úřední knihou souvisel. Tuto stručnou, ale velmi cennou pasáž, je třeba zvlášť vyzdvihnout, neboť představuje doklad o tom, že autor práce zkoumanou problematiku

zvládl do hloubky i do detailu. Bylo by nesporně velmi zajímavé zařadit popsané dokumenty i do „kancelářských“ souvislostí, protože např. tabulkové přehledy „fundačních povinností“ pravděpodobně byly dílem patronátního úřednictva, a případně se pokusit zjistit, zda v tomto směru ve městě neexistovala nějaká starší tradice (např. o středověkých fundacích z Českých Budějovic a o jejich evidování v knihovní podobě až do počátku 16. století pojednala ve své diplomové práci Martina Caklová-Schönbecková).

V poslední čtvrté části autor pojednal o fundacích do roku 1800 určených pro různé příjemce a na různé účely. Po podrobném popisu a analýze zápisů ve fundační knize se autor věnuje typům fundací (pro farní kostel, chudé, na studijní účely, pro piaristy) a skladbě fundátorů (sociální, genderové, věkové atp.). Všimá si doby vzniku fundací i výše fundačních kapítalů. Na závěr autor shrnuje poznatky, k nimž dospěl: do knih byly vloženy opisy fundačních listin připravených za součinnosti městské rady, která vystupuje v pozici patrona; výše fundací se pohybovala v širokém rozpětí od 22 zl. až po 2 500 zl.; fundace musela být ratifikována církevní i světskou vrchností; důvodem založení byla snaha zajistit si v místě věčnou památku a na věčnosti spásu.

Práce obsahuje také velmi zajímavou a pečlivě zpracovanou přílohovou část, včetně tabulkového přehledu zápisů v knize č. 47, abecedního rejstříku fundátorů, nebo obrazových ukázek. Obsahuje také všechny nezbytné součásti (seznam použitých pramenů a literatury, seznam zkratk a příloh).

Práci Lukáše Pelikána lze označit jako velmi pečlivě zpracovanou, promyšlenou, výborně zvládnutou a přínosnou, a proto ji velmi ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm *v ý b o r n ě*.

České Budějovice, 2. ledna 2018

Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.